

nak, mely a bíróság által megállapított díjakban a per előkészítésével kapcsolatos cselekmények költségei is bennfoglaltatnak. Az ítélet kiemeli, hogy csupán azon perenkívüli tevékenységekre következik be a költség megállapítása, a külön érvényesítés kizártsága, amely cselekmények a **perbelivel szorosan összefüggőek** és azok előkészítésében álló kisebb számú és jelentőségű cselekményekben állanak. Különleges ténykedések, amelyeknek példájaként a konkrét perben az ítélet a szakértő mérnökkel való értekezést emeli ki „díjazás nélkül“ hagyandó tételeknek nem tekinthetők. *B. S.*

A perérték és ügyvédi költség viszonya. A Kuria P. I. 7616/929. számú határozatában a felperesnek a költségfelemelés iránt benyújtott csatlakozási kérelmet elutasítja azzal az indokolással, hogy a perköltség összegére nem a per tárgyának (örökösödési per) a bírói hatáskör szempontjából mérvadó mértéke irányadó, hanem a peresfeleknek a pertől függő vagyoni érdeke. Ez a határozat bár eredményében kisebb ügyvédi költség megítélését jelenti, az ügyvédség egyoldalú nézőpontjából is helyesnek kell elfogadni. A Pp. 6. §. 5. pontja az örökösödési per perértékeül a hatáskör megállapítása szempontjából az egész hagyaték értékét rendeli az adósságok és terhek levonása nélkül. Ebből a rendelkezésből kifolyóan még a teljes hagyatékot követő kereset is kisebb érdekű, mint a formai perérték. A kérdés ezen konkrét vonatkozásában rövidesen már elveszti aktualitását, amennyiben az egyszerűsítési törvény ezen álláspontot feladja. Meg fogja azonban tartani fontosságát a hivatkozott ítéleti indokolásnak az a tétele, amely az ügyvédi költség alapját a formai perértéktől függetleníti és a perben vitt érdekek arányosítandónak rendeli. Ennek az eivnek a következményei az ügyvédség javára vonandók le az ügynevezett határozatlan értékű kereseti kérelmeknél. A tisztességtelen versenyről szóló törvény alapján indult perek sokszor igen nagy jelentőségű vagyoni érdekekkel bírnak a felekre és bírói gyakorlatunk sablonosan a 2000 pengő értékhez szabja az ügyvédi költségeket is. Az ilyenmű ügyekben igazságos és méltányos is az egyes ügyek speciális jelentősége szerint megszabni az ügyvédi költséget még akkor is, ha ez elmaradhatatlanul a perérdeknek bírói mérséklését kívánja meg és ez a mérlegelés szükségszerűen ingadozással jár. *B. S.*

Személyjogú gyógyszerár üzemére vezetett végrehajtás.
A gazdasági válság kikezdte már azokat az üzemeket is, me-

A gazdasági válság kikezdte már azokat az üzemeket is, melyek valamikor a polgári jólét szilárd fundamentumai voltak, a gyógyszerárakat. A gyógyszerész iparban beállott válság mértékére jellemző, hogy 1915-től — amikor a kir. Kúria 11-es jogegységi döntvényét meghozta — 1929-ig összesen nem volt annyi végrehajtás gyógyszerárak ellen, mint az 1930. év eddig lefolyt hónapjában.

A gyógyszerárak üzeméből előálló jövedelem lefoglalásával kapcsolatban a bírói gyakorlat 1916. óta nem igen fejlődött ki. A szórványosan előforduló végrehajtások oly összegekre rugtak, amit a végrehajtást szenvedő gyógyszerészek hol előbb, hol utóbb kifizettek. Az utolsó időben, midőn a gyógyszerárak ellen mind sűrűbben vezettek a végrehajtások, éppen a joggyakorlat hiányában egynémelyik oly irányban interpretálja a 11-es jogegységi döntvényt, ami annak szellemével és indokolásával ellenkezésben áll.

A személyes jogú gyógyszerár üzeméből előálló jövedelemre az egyik végrehajtató oly módon gondolta a végrehajtást foganatosítani, hogy a bevezetett zárgondnok csupán a bevételek és kiadások ellenőrzésére lett volna hivatott, azon okfejtéssel, hogy a gyógyszerár berendezése, munkaszerei, tartályai, stb. üzleti berendezése a Vhn. 2. §-ának 8. pontja alapján foglaltsmentességet élveznek, ennekfolytán a zárgondnok teendője a törvény folytán többre nem terjedhet ki.

Ha azonban a döntvényt bővebben vizsgáljuk, arra a következtetésre juthatunk, hogy a zárgondnok teendője és ennekfolytán a személyjogú gyógyszerárak ellen vezetett végrehajtások egész más irányban folytatandók.

A foglalás tárgyát nem a személyjogosítvány, hanem az üzem jövedelme képezi. Annak lefoglalása csak zárgondnok bevezetése által történhetik. A zárgondnok bevezetése konkrét esetben azt jelenti, hogy a zárgondnok lép a személyjogosítvány tulajdonával rendelkező végrehajtást szenvedett helyébe, ő végzi a bevásárlást, a hasznos kiadások mértékét ő határozza meg. A végrehajtást szenvedett az üzem felett a legcsekélyebb mértékben sem rendelkezhet. A döntvény indokolása szerint is az iparüzleti jog, melynek tekintendő jelen esetben a patika is, csak úgy foglalható le, hogy maga az egész vállalat üzeméből előálló és a jövőben előállandó hozadék képezi a végrehajtás tárgyát. A gyógyszeráraknál a foglaltsmentességet biztosító novella 2. §-ának 8. pontja sem képezhet akadályt, mert e szakasz a foglaltsmentességet csak arra az esetre mondja ki, „amennyiben a lefoglalandó dolgokra a gyógyszerár üzemének folytatása végett a végrehajtást szenvedettnek szüksége van.“ Hasonló értelemben döntött az eddig tudomásom szerint előfordult egy konkrét esetben a budapesti kir. tszék. (21. Pf. 8311/1926.) Tehát foglaltsmentességet a végrehajtást szenvedett gyógyszerári üzemnél csak akkor

élvez, ha az üzem a végrehajtást szenvedő kezelésében marad továbbra is s az üzemi zárgondnok és a szoros zár bevezetésétől a végrehajtó eltekint. Ilymódon a gyógyszerértár egyes berendezési darabjaira a hitelező zálogjogot sem nyerhet. Ebből azt következtethetjük, hogy a gyógyszerértár tartályai, munkaszerei, berendezései, igenis foglalás tárgyát képezik abban az esetben, ha az üzem mint egész, zárgondnoki kezelés és szoros zár alá kerül. Ebben az esetben a patika végrehajtást szenvedett üzemvezetői tevékenységéből elvonatik, tehát maga a novella 2. §-ának 8. pontja alapján képezheti foglalás tárgyát, mivel a mentesség csak a fent kifejtett értelemben áll fenn.

Ilyenformán nem lehetséges az sem, hogy a zárgondnok csupán a kiadások és bevételek ellenőrzésére hivatott, mert a berendezés lefoglalására és az üzem szoros zár alá vétele nélkül a jövedelem lefoglalása nem eszközölhető, ennekfolytán az az utasítás, hogy a zárgondnok kizárólag a kiadások és bevételek ellenőrzésére hivatott, tartalom nélküli üres forma, amelynek kezelési hatáskör hiányában eredménye nem lehet. Nem lehetséges az sem, hogy a patika olymódon vételessék zár alá, hogy a végrehajtató az üzem jövedelmének csak egy bizonyos részét venné szoros zár alá. A jogegységi döntvény szerint valamely ipari vállalat, ipari üzem folytatásához szükséges és meglévő összes dolgok (dologösszesség) képezik a foglalás tárgyát, vagyis az egész üzem annak legkisebb berendezési tárgyáig. Tehát mint konkluziót azt mondhatjuk, hogy a személyjogú gyógyszerértárak üzeméből előálló jövedelem csak úgy vonható végrehajtás alá és foganatosítható a szoros zár, ha az egész üzem zárgondnoki kezelés alá kerül, a zárgondnok vezeti önállóan a patikát és az abból előálló jövedelmet fordítja a végrehajtató kielégítésére.

Ezzel kapcsolatban felmerült az az érdekes kérdés, hogy a zárlat tartama alatt a végrehajtást szenvedő gyógyszerésznek milyen összeg adandó ki, illetve mi illeti őt a patika jövedelméből.

A döntvény indokolása szerint a végrehajtást szenvedő nem köteles a lefoglalt iparüzleti jogon alapuló ipari üzemet a végrehajtatonak érdekében folytatni s a végrehajtást szenvedő személyes tevékenysége végrehajtás alá nem vonható. Amint már fentebb kifejtettük, az üzem kezelése kivéteketik a tulajdonos rendelkezési köréből és a zárgondnok önállóan vezeti azt. Az üzem jövedelméből tehát semmi sem illeti meg, viszont abból a rendelkezésből, hogy a személyes tevékenység végrehajtás alá nem vonható; arra az eredményre jutunk, hogy amennyiben a tulajdonos, azaz a személyjogú jogosított, a zárgondnok jóváhagyásával aktíve közreműködik, annyi javadalmazásra tarthat igényt, mint a patikában alkalmazott más okleveles gyógyszerész, de semmi esetre sem. többre.

Ezért a működéséért járó javadalmazása az üzemet szoros zár alá vevő végrehajtató részére foglalás tárgyát nem képezheti. A logikus értelmezésből kifolyólag már azért sem, mert hiszen aktív közreműködésükre nincs kötelezve, sőt az üzemet vezető zárgondnok ellenkező irányú rendelkezése esetén a közreműködéstől el is lehet zárva. Viszont nem lehet akadály a annak, hogy más végrehajtató, ki az üzemi zárhoz nem csatlakozik, a személyes működésért járó javadalmazásra végrehajtást ne vezessen.

Dr. Baróti Vilmos

Vállalati (üzemi) végrehajtás címen érdekes tanulmánya jelent dr. Ladányi Lajos bpesti közp. járásbíróági végrehajtónak a „Bíróági kiküldöttek közlönye“ ez évi október hó 10-i számában. Miután a vállalati végrehajtás kérdése igen praktikus és e tanulmány ennek az alakulóban levő jogintézményének összes kérdéseit felöleli, szolgálatot vélünk tenni lapunk olvasóinak, amikor ezen érdeklődésre számot tartó dolgozatot rövid vázlatban ismertetjük.

Abban a kérdésben, hogy valamely gazdasági vállalat mint jogi egység és annak jövedelme szerepelhet-e a végrehajtás tárgyaként, a bíróságok ellentétes gyakorlata folytán az 1916-ban kelt II. számú jogegységi döntvény (P. H. T. 715. sz.) foglalt állást, tanulságos indokolás alapján igen könnyen oldván meg a kérdést.

A vállalati végrehajtás, cikkiró szerint annak gazdasági felismerésén alapszik, hogy a hitelezők kielégítésére a vállalati ingóknak nemcsak azon értéke szolgálhat, amely érték az ingók elárverezése folytán mint vételár jelentkezik, hanem azon érték is, amely az ingóknak az árverés megtartásáig való felhasználása által a gazdasági vállalat jövedelméhez vezet.

De lege lata a helyzet az, hogy végrehajtási törvényünk arról, hogy valamely vállalat jövedelme lehet-e végrehajtás tárgya, kifejezetten nem intézkedik, miért is a gyakorlatnak kellett állást foglalnia e kérdésben. A jogegységi döntvény abból indul ki, hogy Végrehajtási törvényünk rendszere, nem az, hogy egyes vagyontárgyakra végrehajtást enged, hanem éppen az ellenkezője, t. i. az, hogy azokat a vagyontárgyakat határozza meg, amelyekre végrehajtás nem vezethető. Ami tehát a törvény által kizárva nincs, az mint jogtárgy, végrehajtás tárgyát képezheti, és így végrehajtás tárgya lehet valamely gazdasági célú vállalat üzeméből előálló jövedelem is.

Az erre vezetett végrehajtás rendje egyébként a következő: 1. a vállalathoz tartozó összes ingók (gépek, szerszámok, nyers anyagok stb. stb.) lefoglalása, 2. és szoros zár alá vétele, 3. zárgondnok kirendelése, ami által a vállalat üzemének vezetése a végrehajtást szenvedő jogköréből elvonatik és a zár-